

IS-SIBILLI

George Cilia

Min kienu s-Sibilli tal-Antik, u xi tisser din il-kelma? Il-kelma "Sibilla" għalkemm waslet għandna mill-Latin, hi ġejja mill-Griek, u tisser "profetessa". Il-kelma għandha parentela qadima hafna u tirreferi għal xi oraklu mara li sa mill-qedem kont issib ġo xi tempju jew maqdes iddedikat lil xi alla pagan jew lehor, u li kienet tiġi kkonsultata kull darba li tinqala' xi krizi, jew kull meta s-sultan jew xi hadd setghani kien ikollu xi mistoqsija jew problema diffiċli xi jholl.

Dawn in-nisa orakli nstabu l-ewwel fil-Lvant Nofsani. Nghidu aħna jissemmew f'kitba li nstabet fil-belt ta' Mari tal-qedem (illum fis-Sirja), u fil-kitba tal-Assiri. Imma kif jiġri spiss, in-naħa Semitika tintnesa, u l-kelma tghaddi għandna minn ghejun Griegi jew Latini. Għall-ewwel, meta s-Sibilli bdew jissemmew fil-kitba tal-Punent, ma kinux jingħataw isem, imma kienu jitlaqqmu ma' l-isem tal-maqdes fejn kienu jservu. Hekk tissemma is-**Sibilla Persica**, s-**Sibilla Libica**, s-**Sibilla Delfica**, s-**Sibilla Eritreana**, s-**Sibilla Samnia**, s-**Sibilla Ellespontica**, s-**Sibilla Cinmerica**, s-**Sibilla Tiburtina**, s-**Sibilla Frigia**, u s-**Sibilla Cumana**. Alessandru l-kbir jingħad li kien mar iħabbat il-bieb tas-**Sibilla Libica**, u li din ikkonfermatlu li hu kien divin, u li kellu jsir il-Farawni tal-Eġittu.

Maz-żmien, l-orakli ta' dawn is-Sibilli bdew jinkitbu, u fi żmienna jeżistu 12-il ktieb li jissejhu "l-Orakli Sibillini". Hu aċċettat mill-

Il-pittura tas-Sibilla Persika f'wahda mill-kmamar ta' dari.

istudjużi, pero, li dawn il-kotba nkitbu minn hafna jdejn, u fuq medda twila ta' żmien, bejn it-tieni seklju qabel Kristu, u s-sitt seklju wara Kristu, u peress li dawn l-orakli kien anonimi, kull minn kiteb jew ikkopja l-kitba, sew jekk kien Pagan, Lhudi, jew Nisrani, żejjen il-kitba kif xtaq hu. L-Ewlenin Insara jidher li nnamraw ma dawn il-kitbiet profetiċi, tant li Celsus, filosofu Griek tat-tieni seklju wara Kristu li kien hadha kontra l-Insara u kien jikkumbattihom, kien għajjar lill-Insara li kienu "wemmiena fis-sibilli". L-ewlenin Insara kienu aċċettaw il-kitbiet tas-Sibilla Tubertina bħala veritajiet ġenwini għax fihom habbret it-

twelid tal-Messija, l-Iben t'Alla Salvatur tal-bnedmin, u fl-aħħar il-Ġudizzju universali. Fil-kitba tas-Sibilli kif waslet għandna illum, dawn jikkellmu fuq it-Torri tal-Babilonja u l-konfużjoni tal-lingwi; silta oħra hi zieda tal-Imperatur Neruni nnifsu, u kif hu għad jirritorna bħala kmandant ta' battaljun minn-naħa tax-xmara Ewfrates, immedjatement wara li jiżbroffa l-Vessuvju; u li dan jiġri bħala kastig minħabba t-tiġrif tat-tempju ta' Ġerusalem.

IS-SIBILLI FIR-RINAXXIMENT

Bejn is-sekli 14 sa 16, żmien ir-Rinaxximent Taljan, l-aqwa artisti reġġhu qajmu l-interess f'dawn il-persuni fl-arti skolpita jew impittra. Bizżejjed insemmu lill-famuż Michelangelo Buonarroti, bil-hames

Sibilli li għogħbu jżid fil-kapolavur tiegħu – il-Kappella Sistina fil-Vatikan. Dawn huma l-Persika, d-Delfika, l-Libjana, l-Eritreana u l-Kumana, li b'maestrija rnexxielu jżewwiġhom mal-profeti fis-saqaf inprezzabbli li pitter. Opri artističi Sibellini ohra jinsabu:

- * Fis-Santa Casa ta' Loretu, l-Italja,
- * Fi gruppi fil-Malatestiano, tempju ta' Rimini ta' Agost Duccio,
- * Il-Kappella Susetti tat-Trinita go Firenze, ta' Ghirlandaio,
- * Fil-Cambio ta' Perugia, xogħol ta' Perugino,
- * Xogħol fl-affresk go Santa Marija tal-Paċi f'Ruma, ta' Raffaello,
- * Fil-Galleria Borghese go Ruma hemm il-Cumana ta' Domenichino,
- * Fil-Gallerija Uffizi ta' Firenze hemm is-Samnia ta' Guercino.

Fost il-kwadri li għandi fil-kmamar ta' dari, hemm pittura antika tas-Sibilla Persika, tant miġjuba mill-familja għax hija figura ta' xebba helwa, simpatika, x'aktarx kurjuża, liebsa turban go rasha, bil-pinna f'idha donha lesta biex tikteb u taħseb, dejjem thares lejn min diehel jew hiereġ mill-kamra, donha għandha xi storja serja x'tirakkonta. Familjari u hbieb li jaslū sa darna, wara t-tislim, mill-ewwel għajnejhom imorru fuq l-inkwatu tal-Persika, u jistaqsuni jekk nafx x'hemm miktub fil-ktieb li ġgorr f'idejha. Jien immedjament inwieġeb billi nikkwota id-**Dies Ire**, innu bil-Latin li hu mahsub li nkiteb minn Tumasu ta' Celano fis-seklu Tlettax:

Dies ire, dies illa,
Solvēt Seculum in favilla.
Teste David cum Sybilla.

Bl-Ingliż din tinqaleb hekk:

*The day of wrath, that dreadful day
Shall the whole world in ashes lay
As David and the Sybil say.*

F'din l-istrofa Tumasu ta' Celano jurina l-pessimizmu tas-Sibilli bl-aktar mod ċar, b'dan kollu nagħmlu tajjeb naħsbu fil-jum tal-ġudizzju tagħna.

© George Cilia

